

PROGRAM PILOTAŻOWEGO ZWALCZANIA INWAZYJNYCH GATUNKÓW OBCYCH

Kolczurka klapowana (*Echinocystis lobata*) jest wyjątkowo uciążliwym inwazyjnym gatunkiem pochodzącym z Ameryki Północnej, który poprzez szybkie tempo wzrostu, dużą ilość wytwarzanej biomasy i zdolność do porastania innych gatunków z roku na rok zwiększa zajmowaną powierzchnię.

Kolczurka klapowana to jednoroczne pnącze, które w ciągu sezonu wegetacyjnego może dorastać do 8-12 m długości. Rozmnaża się wyłącznie za pomocą nasion, które rozwijają się w charakterystycznych owalnych, kolczastych owocach. Ponadto zarówno nasiona, jak i same rośliny wpływają ograniczająco na kiełkowanie i wzrost innych gatunków. Kolczurka wyróżnia się znaczną płodnością (40-160 nasion na jedną roślinę) oraz dużą zdolnością do kiełkowania (nawet do 90%). Roślina zaczyna kiełkować na przełomie kwietnia i maja, a kwitnie masowo od lipca do września. Dzięki masowemu kwitnieniu i obecności kwiatów atrakcyjnych dla zapylaczy, kolczurka może powodować ukierunkowanie zapylania – omijanie i słabsze zapylanie innych roślin przez owady, co

w konsekwencji może prowadzić do ograniczenia skuteczności rozmnażania się rodzimych gatunków roślin. Ponadto, zarówno nasiona, jak i same osobniki kolczurki działają hamująco na kiełkowanie i wzrost roślin innych gatunków. Pędy kolczurki zamierają i zasychają jesienią, a owoce mogą utrzymywać się na uschniętych pędach nawet podczas zimy. Nasiona w tym czasie przechodzą okres spoczynku. Do jego przerwania niezbędna jest niska temperatura w zimie.

Spontaniczna ekspansja gatunku zachodzi w wyniku transportu nasion przez wodę lub wiatr, czemu w znaczącym stopniu sprzyja szereg przystosowań w budowie owoców i samych nasion. Kolczurka klapowana kolonizuje szczególnie siedliska nadwodne i wilgotne – gatunek ten jest spotykany głównie na siedliskach półnaturalnych i naturalnych, a także na siedliskach antropogenicznych, w pobliżu miejsc wcześniejszej uprawy. Występuje często w strefie brzegowej cieków i zbiorników wodnych oraz przy zabudowaniach, gdyż bywa sadzona w ogrodach jako gatunek ozdobny. Kolczurka klapowana z powodzeniem wypiera z płatów roślinności takie rodzime gatunki pnączy jak chmiel zwyczajny czy kielisznik zaroślowy. Wszystko to sprawia, że gatunek ten stanowi duże zagrożenie dla bioróżnorodności naturalnych ekosystemów.

W eliminacji kolczurki klapowanej stosowane są różne metody, których skuteczność i efektywność wymaga sprawdzenia. Jest to przedmiotem projektu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

pn. „Opracowanie zasad kontroli i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych wraz z przeprowadzeniem pilotażowych działań i edukacją społeczną” dofinansowanego z Funduszy Europejskich.

W ramach ogólnopolskiego projektu, w 66 lokalizacjach, zespoły badawcze z krajowych ośrodków naukowych pod kierunkiem Uniwersytetu Śląskiego analizują metody zwalczania różnych gatunków inwazyjnych.

W gminie Raszyn, w dolinie rzeki Raszynki i w pobliżu rezerwatu przyrody Stawy Raszyńskie, w ramach pilotażowego zwalczania testowana jest przez zespół Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego eliminacja kolczurki klapowanej z wykorzystaniem metod nieszkodliwych dla środowiska (zwłaszcza dla ptaków), takich jak wrywanie siewek i młodości osobników oraz wrywanie i ścinanie roślin w okresie kwitnienia gatunku, przed wydaniem nasion.